

חוק רכישת מפעלים בידי עובדיהם (מקרים מיוחדים), התשמ"ז-1987*

1. בחוק זה -

הגדרות

"מפעל" - מקום עבודה בענף התעשייה או בענף הבניה שבו מועסקים לא יותר מ-200 עובדים, והוא נכס הנמצא בבעלותו של תאגיד או יחיד, שהתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא נסגר כליל;

(2) הופסקה בו עיקר הפעילות למשך שלושה חדשים;

(3) הוא בבעלות של תאגיד שניתן נגדו צו כינוס נכסים לרבות צו זמני או מונה לו מפרק לרבות מפרק זמני;

(4) הוא בבעלות של יחיד שניתן נגדו צו כינוס נכסים, לרבות צו זמני, או שמונה לו נאמן בפשיטת רגל;

"עובד" - עובד מפעל אשר ביום הגשת הבקשה לפי סעיף 5 מלאה שנה לפחות לעבודתו באותו מפעל;

"ארגון העובדים היציג" - ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים בישראל; "השרים" - שר התעשייה והמסחר ושר העבודה והרווחה.

2. (א) הממשלה וארגון העובדים היציג יקימו קרן למתן הלוואות לשם רכישת מפעלים בידי עובדי אותם מפעלים (להלן - הקרן).

הקרן

(ב) הסכומים שהממשלה וארגון העובדים היציג יעבירו לקרן ומועדי העברת הסכומים, ייקבעו בהסכמים בין הממשלה ובין ארגון העובדים היציג, ובלבד שהסכומים שיעבירו הממשלה וארגון העובדים היציג לקרן יהיו כשיעורים שווים, זולת אם הוסכם ביניהם אחרת לענין זה.

(ג) כספי הקרן יושקעו באוצר המדינה על פי הוראות שיקבעו החשב הכללי במשרד האוצר וגובר ארגון העובדים היציג, וחשבונות הקרן ינוהלו בידי החשב הכללי על פי הנחיות הועדה, שהוקמה לפי סעיף 3.

3. (א) לצורך ביצוע תפקידי הקרן על פי חוק זה ימנו השרים והמזכיר הכללי של ארגון העובדים היציג ועדה אשר תקבע את מדיניות הקרן ודרכי פעולתה (להלן - הועדה).

הועדה

(ב) בוועדה יהיו ששה חברים כמפורט להלן:

(1) נציג משרד התעשייה והמסחר, והוא יהיה יושב-ראש הועדה;

(2) נציג משרד העבודה והרווחה;

(3) נציג משרד האוצר;

(4) שלושה נציגים של ארגון העובדים היציג שהוא יקבעם וש אחד מהם יהיה ממלא מקום היושב-ראש.

(ג) לישיבות הועדה יוזמן, ללא זכות הצבעה, נציג ארגון המעבידים אשר לדעת יושב ראש הועדה הוא ארגון מעבידים יציג בענף שבו פועל המפעל שלגביו הוגשה בקשת סיוע לפי סעיף 5.

* נחקבל בכנסת ביום כ"ב באדר התשמ"ז (23 במרס 1987): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1795, התשמ"ז, עמ' 296.

4. הועדה תקבע את סדרי עבודתה ותהיה רשאית להסמיך אחד או יותר מחבריה לפעול בשמה לכיצוע החלטותיה.
5. (א) ועד עובדים של מפעל או נציגות מיוחדת של עובדים במפעל (להלן – נציגות העובדים) שהוסמכו לענין סעיף זה באסיפת עובדים בידי רוב העובדים באותו מפעל, רשאים לפנות לוועדה בבקשה לקבלת סיוע מהקרן לשם רכישת המפעל בידי העובדים בו.
- (ב) הוראות בענין סדרי כינוס אסיפת העובדים לענין סעיף קטן (א) ייקבעו בתקנות.
6. הוגשה בקשה כאמור בסעיף 5, תיתן הועדה למי שמוסמך לפעול מטעם המפעל הזדמנות להשמיע עמדתו לפני הועדה.
7. (א) החליטה הועדה כי יש מקום לבדוק את הבקשה, תזמין חוות דעת מקצועית (להלן – חוות הדעת) לגבי המפעל שלענינו הוגשה הבקשה; חוות הדעת תכלול היבטים כלכליים, משפטיים ותעסוקתיים הקשורים בבקשה.
- (ב) חוות הדעת תמומן מכספי הקרן.
- (ג) הועדה רשאית, בהסכמת מי שמוסמך לפעול מטעם המפעל, להביא לידיעתם של קונים אפשריים של המפעל, לרבות נציגות העובדים, מידע על המפעל וכן את חוות הדעת או חלק ממנה.
- (ד) משקיבלה הועדה את חוות הדעת ולא נמצא קונה למפעל, רשאית הועדה, לפי שיקול דעתה, להחליט על סיוע לעובדים ברכישת המפעל בהתאם להוראות חוק זה.
8. (א) הסיוע לרכישת מפעל יינתן בדרך של הלוואה לאגודה שיתופית של העובדים שהוקמה לפי סעיף 9.
- (ב) הועדה תקבע תנאים למחן הסיוע.
- (ג) כל ההסכמים והמסמכים המשפטיים הקשורים ברכישת המפעל בידי העובדים יהיו טעונים אישור הועדה.
9. לשם רכישת המפעל וניהולו תוקם בידי העובדים אגודה שיתופית על פי פקודת האגודות השיתופיות¹ (להלן – הפקודה), ולענין חוק זה יחולו על האגודה הוראות מיוחדות אלה, בנוסף להוראות הפקודה והתקנות שלפיה:
- (1) הבקשה לרישום האגודה, כאמור בסעיף 8 לפקודה, תיחתם בידי שני שלישים לפחות מן העובדים; לכל עובד תהיה הזכות להימנות עם חותמי הבקשה לרישום האגודה;
- (2) השיעור המזערי שחבר ישלם כפועל כהשתתפות בהון האגודה יהיה כפי שהחליטה הוועדה;
- (3) התקנות המוצעות של האגודה, כאמור בסעיף 8 לפקודה, טעונות אישור הועדה; לאחר רישום האגודה וכל עוד לא נפרעו חובותיה, טעון כל שינוי מוצע בתקנותיה אישורה של הועדה;
- (4) שיעור הגמול שישולם לחבר האגודה בעד עבודתו במפעל שרכשה האגודה טעון אישור האסיפה הכללית של האגודה בהתאם לכללים שייקבעו בתקנותיה;

¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 336.

(5) כתקנות האגודה ייקבעו הוראות לענין הצטרפות חברים לאגודה;

(6) חדל חבר האגודה, דרך קבע, לעבוד כמפעל שרכשה האגודה, תפקע חברותו באגודה, הכל בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות האגודה;

(7) ועד האגודה יהיה מורכב מארבעה נציגים של חברי האגודה שתבחר בהם האסיפה הכללית שלה ומשלושה נציגים של הועדה: הרכב ועד האגודה לפי הוראות פסקה זו הוא למשך שנתיים מיום החלטת הועדה לסייע לעובדים ברכישת המפעל או מיום רישום האגודה לפי הפקודה, לפי המאוחר, ואולם הועדה רשאית לקצר את התקופה האמורה אם ראתה שאין עוד צורך בפיקוח שלה על אופן ניהול האגודה.

10. אין כאמור בחוק זה כדי לפגוע בסיוע אחר של הממשלה למפעל לפי כל חיקוק או הוראת מינהל.

סיוע אחר
של הממשלה

11. השרים ממונים על ביצוע חוק זה והם רשאים, בהתייעצות עם ארגון העובדים היציג ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

ביצוע ותקנות

12. תחילתו של חוק זה ביום ב' בניסן התשמ"ז (1 באפריל 1987).

תחילה

יצחק שמיר אריאל שרון משה קצב
ראש הממשלה שר התעשייה והמסחר שר העבודה והרווחה

חיים הרצוג
נשיא המדינה